

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De President van de Algemene Rekenkamer
De heer drs. A.P. Visser
Postbus 20015
2500 EA DEN HAAG

**Directie Financieel
Economische Zaken**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum

Betreft Bestuurlijke reactie op het Rapport bij het Jaarverslag 2019 van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Diergezondheidsfonds

Ons kenmerk
FEZ / 20110277

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Geachte heer Visser,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw Rapport bij het Jaarverslag 2019 van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het Diergezondheidsfonds, waarop ik hieronder reageer. In mijn reactie ga ik in op de bevindingen en aanbevelingen bij de bedrijfsvoerings- en beleidsonderwerpen.

Bedrijfsvoeringsaspecten

Subsidiebeheer

Ik ben verheugd dat u aangeeft dat het ministerie het afgelopen jaar belangrijke maatregelen doorgevoerd heeft om de subsidieprocessen te verbeteren. De aandachtspunten die u benoemt neem ik mee in de verdere verbetering.

Reviewbeleid

U geeft aan dat de intensivering van het reviewbeleid een aanzienlijke verbeteringslag is. U beveelt daarbij aan om op basis van de reviewbevindingen van de Auditdienst Rijk te evalueren wat de impact is van de geconstateerde tekortkomingen voor andere subsidieverantwoordingen van de desbetreffende subsidieontvanger, het accountantskantoor en/of subsidieregelingen, en de uitkomsten uit deze evaluatie (zichtbaar) te gebruiken als input bij de selectie van de risicogerichte reviews in het komende jaar. Deze aanbeveling neem ik over door de uitkomsten van de evaluatie te bespreken in periodieke overleggen met betrokken partijen binnen LNV. Daarnaast zal ik de uitkomsten van de evaluatie betrekken bij de jaarlijkse selectie van het basisaantal reviews.

Dossiervorming en subsidievoorwaarden

U geeft aan dat er een stijgende lijn is in de dossiervorming binnen het kerndepartement, maar dat de dossiervorming op onderdelen nog kan worden verbeterd, met name ten behoeve van de eindafrekeningen. Ik ben het met u eens dat de vindbaarheid van stukken en de (financiële) onderbouwing van de eindafrekeningen verder kan worden verbeterd. Hiervoor zijn heldere subsidievoorwaarden van belang, en ook dat tussentijds de vinger aan de pols wordt gehouden of de voorwaarden worden nageleefd. Ik zal hiervoor een leidraad opstellen voor de verlening, uitvoering en vaststelling van subsidies met heldere

afspraken over de dossiervorming. Daarnaast zal ik investeren in de kennis van medewerkers over juridische, fiscale en financiële aspecten van de subsidieverlening, zodat de kwaliteit van de subsidieverleningen en -vaststellingen verder wordt verbeterd.

Doorschuiven middelen naar volgend jaar

U beveelt aan om, los van de jaarlijkse subsidies aan instellingen, projectsubsidies aan dezelfde instellingen administratief apart bij te houden. Dit betreft veelal instellingen die een jaarlijkse bijdrage ontvangen voor wettelijke taken. Per geval zal ik op basis van de wettelijke kaders en het doel van de subsidie zorgvuldig afwegen of een separate administratie en verantwoording mogelijk is. Daarnaast beveelt u aan om afspraken te maken over hoe en wanneer wordt gerapporteerd over overschotten bij subsidies die jaarlijks worden verstrekt. Indien het op basis van de regelgeving om reden van administratieve doelmatigheid is toegestaan om een overschot niet terug te vorderen, verrekent LNV dit met de subsidie van het daaropvolgende jaar. Als verrekening niet is toegestaan, dan wordt de subsidie lager vastgesteld en wordt indien relevant een vordering ingesteld. Ik zal bezien welke mogelijkheden er zijn om afspraken te maken over de rapportage van deze overschotten.

Financiële projectbeheersing Inspect NVWA

Helaas moet ik constateren dat u de financiële projectbeheersing van Inspect als een onvolkomenheid aanmerkt. Gezien de oorspronkelijke opzet van het systeem, namelijk als één onderling samenhangend geheel, is enkele jaren geleden gekozen voor een inrichting van de administratie die met de huidige inzichten niet voldoet. Ik neem uw aanbevelingen over om de herbezinningsfase zo spoedig mogelijk af te ronden. Hierbij wil ik rekening houden met de komst van de nieuwe inspecteur-generaal, die medeverantwoordelijk zal zijn voor de keuzes met betrekking tot de toekomst van componenten van voormalig Inspect. Zoals ik eerder heb aangekondigd zijn de verdere ontwikkeling en implementatie van Inspect stopgezet. Met de beëindiging van de herbezinningperiode zal ook duidelijk moeten worden of en in welke mate componenten van voormalig Inspect beëindigd worden dan wel in gebruik blijven of mogelijk toch doorontwikkeld worden. Ik ga daarbij planmatig en in kleine beheersbare stappen te werk. Dit moet dan tevens de basis vormen voor een nieuwe waardering van Inspect. Deze opgave is echter complex, gezien de hierboven genoemde uitgangspunten met betrekking tot de oorspronkelijke ontwikkeling van Inspect.

Risicomanagement bestaande ICT-systemen NVWA

Ik herken uw bevindingen en conclusies ten aanzien van het risicomanagement van de bestaande ICT-systemen bij de NVWA en ik onderschrijf de aanbevelingen. Aanvullend wijs ik erop dat de voor inspecteurs beschikbare functionaliteit door het stopzetten van Inspect niet gedaald is. Dat nog stappen gezet moeten worden in het verbeteren van het risicomanagement heeft echter een historie. Tijdens het programma "Blik op 2017" en de opvolger daarvan, "PI&I" is doelbewust veel aandacht besteed aan het realiseren van Inspect, mede omdat hiermee een flink aantal sterk verouderde applicaties konden worden uitgefaseerd. Als gevolg hiervan werd de beheerinspanning op deze uit te faseren applicaties toen tot een minimum beperkt.

In 2018 heeft de NVWA de start gemaakt om de eigen informatie voorzienings(IV)-keten te versterken. Die versterking was er in sterke mate op gericht om, na de programmafase, de overdracht van Inspect naar de lijn te kunnen realiseren en de continuïteit van het beheer en de (door)ontwikkeling van Inspect te kunnen waarborgen. In 2019, na mijn besluit te stoppen met de doorontwikkeling en implementatie van Inspect, is de NVWA doorgedaan met de noodzakelijke versterking van haar IV-keten en heeft haar aandacht, naast het versneld in beheer nemen van Inspect, meer gericht op de overgebleven ICT-infrastructuur. Deze intensivering heeft ook een plaats gekregen in de herbezinning en in het bijzonder het contingencyplan dat deel uitmaakt van de technologische herbezinning. De gerapporteerde noodzaak meer aandacht te hebben voor het gehele risicomanagement van de ICT-systemen en het vergroten van het zelfstandig inzicht in de status daarvan zal deels met deze versterking verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden.

Autorisatiebeheer

U beveelt de minister van Economische Zaken en Klimaat aan om de noodzakelijke voorwaarden voor het autorisatiebeheer op orde te brengen. Mij is toegezegd dat uw aanbeveling om in ieder geval de gesignaleerde tekortkomingen op te lossen, over wordt genomen door een autorisatiematrix op te stellen waarin de noodzakelijke rechten voor de beheerder staan, en een risicoanalyse op het niet naleven van normen. Verder zal er aandacht worden besteed aan de administraties van accounts. Ik neem uw aanbeveling over om dit proces als opdrachtgever te volgen.

Informatiebeveiliging

Ik ben blij met uw constatering dat er een aantoonbare positieve beweging is gerealiseerd op alle aandachtsgebieden binnen informatiebeveiliging door middel van het inrichten van risicomanagement en centrale sturing. In het afgelopen jaar zijn veel stappen gezet om risico- en incidentmanagement verder vorm te geven en in te bedden in onze organisaties.

Ik ben voornemens hier mee door te gaan in 2020 en neem uw aanbeveling omtrent escalatiemanagement hierin mee. In 2020 worden de escalatieprocessen rondom incidenten opnieuw beschreven en geformaliseerd met de herziening van het informatiebeveiligingsbeleid. Deze herziening vergt nadere afstemming over definities van incidenten en onderlinge escalatieprocedures tussen onze organisatieonderdelen. Deze acties worden, onder andere op basis van uw constateringen, geprioriteerd om de uitvoering hiervan te waarborgen.

Toekomstbestendigheid ICT-landschap

Voor wat betreft de toekomstbestendigheid van het ICT-landschap van LNV onderschrijf ik uw conclusies en aanbevelingen. Om inzicht te krijgen in welke ICT-systemen verouderd zijn, is binnen het ministerie recentelijk een specifieke aanpak ontwikkeld en getest in het beleidsdomein 'mest'. Deze aanpak zal conform uw aanbevelingen verder worden uitgerold en geëvalueerd. Het bestaande applicatieregister zal verder worden uitgebreid om meer inzicht te geven in de levenscyclus, kosten en risico's met betrekking tot deze applicaties.

Beleidsresultaten Europees biologisch keurmerk

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de resultaten van uw onderzoek naar de effectieve inzet van mijn bevoegdheden en instrumenten om het vertrouwen van consumenten in het Europees biologisch keurmerk te behouden.

Het doel van de Europese Verordening voor de biologische productie en de etikettering van biologische producten is om grondslag te bieden voor een duurzame ontwikkeling van de biologische productie, waarbij door middel van een geharmoniseerde en uniforme EU-aanpak, de effectieve werking van de interne markt gewaarborgd wordt, eerlijke concurrentie wordt gegarandeerd, het vertrouwen van de consument wordt verzekerd en de belangen van de consument worden beschermd.

Consumentenvertrouwen is één van de doelen van de Europese Verordening. Het controlesysteem is een belangrijk middel waarmee dat doel volgens de EU-regelgeving moet worden bereikt en het controlesysteem moet worden ingericht conform de daarvoor geldende EU-regelgeving. U constateert dat ik de EU-regelgeving heb geïmplementeerd en het controlesysteem EU-conform heb ingericht. Hiermee heeft Nederland voldaan aan hetgeen volgens de EU-regelgeving vereist is om de doelen van de EU-regelgeving te behalen.

U stelt dat de biologische productie en het consumentenvertrouwen in biologische producten bijdragen aan de transitie naar kringlooplandbouw. Dat onderschrijf ik. Met interesse heb ik dan ook kennisgenomen van de aanbevelingen die u in dit kader doet. Hieronder geef ik per aanbeveling aan hoe ik hier invulling aan zal geven.

Doelgericht sturen op behoud op het consumentenvertrouwen

U doet aanbevelingen om doelgericht te sturen op het behoud van het consumentenvertrouwen. U beveelt daarbij aan om toetsbare doelen te formuleren, gericht te sturen op de realisatie van deze doelen, bijvoorbeeld met gerichte voorlichting, en zelf periodiek de realisatie van deze doelen te monitoren.

Voor het juiste perspectief vind ik het van belang allereerst op te merken dat de EU zelf gaat over de instrumentering om de gestelde doelen te bereiken. Vanuit het niveau van de Unie moet worden aangegeven hoe de door de EU in de verordeningen gestelde doelen, zoals het consumentenvertrouwen, op uniforme wijze in de lidstaten worden gerealiseerd. Van mijn kant zal ik blijven inzetten op het naleven van deze EU-regelgeving en het adequaat uitvoeren van de daaruit voortvloeiende verplichtingen en werkzaamheden, onder meer op het gebied van adequate handhaving en voorlichting. Daarop ga ik hieronder verder in.

Wettelijk verplichte inspecties

Ik vind het van het grootste belang dat aan de Europese voorschriften voor biologische landbouw wordt voldaan, als het biologisch keurmerk wordt gevoerd. U constateert onvolkomenheden in de uitvoering van de wettelijke verplichte activiteiten. Uw aanbeveling om ervoor te zorgen dat Skal in de toekomst alle wettelijke verplichte inspecties op tijd uitvoert en hier genoeg capaciteit voor heeft, ondersteun ik. Ik geef hier vanaf 2019 uitvoering aan door de voortgang

van het inspectieprogramma nadrukkelijker en per kwartaal te volgen. Dit heeft positief uitgedrukt, aangezien Skal in 2019 wel aan deze wettelijke taak heeft voldaan. De komende jaren zal ik hier nadrukkelijk aandacht aan blijven besteden.

Voorlichting

U heeft consumentenonderzoek laten uitvoeren waaruit naar voren komt dat het Europees biologisch keurmerk minder bekend is dan andere keurmerken voor duurzame voeding. U doet mij de aanbeveling om met voorlichting aan Nederlandse consumenten duidelijk te maken wat de waarde is van het biologisch keurmerk. Ik neem deze aanbeveling over. Stichting Milieu Centraal start, met financiële ondersteuning van LNV, in 2020 een campagne om de bekendheid van topkeurmerken, waartoe ook het Europees biologisch keurmerk behoort, te vergroten. Via deze weg wordt richting consumenten meer duidelijkheid verschaft over de waarde van het Europees biologisch keurmerk en de eisen waaraan producten met het Europees biologisch keurmerk moeten voldoen. In de evaluatie van deze campagne zal ik de bekendheid van en het vertrouwen in het Europees biologisch keurmerk meenemen.

Een tweede belangrijke indicator voor het vertrouwen van consumenten in het Europees biologisch keurmerk is de omvang aan consumentenbestedingen aan voedsel met dit keurmerk. De Monitor duurzaam voedsel geeft hier inzicht in en laat al vele jaren een stijgende lijn zien. Voorzien is om de Monitor duurzaam voedsel ook in de komende jaren uit te blijven voeren.

Daarnaast zal ik via bestaande voorlichtingsactiviteiten van het Voedingscentrum duidelijker maken aan welke eisen producten met het Europees biologisch keurmerk moeten voldoen, en hoe producten met dit keurmerk in Nederland worden gecontroleerd.

Hoogachtend,

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit